

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Trejbalovou ve věci

žalobce:

bytem

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2017, č. j. MPSV-2017/263081-912,

takto:

- I. **Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 27. 12. 2017, č. j. MPSV-2017/263081-912, je nicotné.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě a zdejšímu krajskému soudu postoupenou dne 26. 11. 2018 usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2018, č. j. 57 Ad 7/2018-16, se žalobce jako právní nástupce po zemřelé ■■■ domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný změnil rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 9. 9. 2015, č. j. 40468/2015/MBO, kterým byl žadatelce ■■■ podle § 14 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), zvýšen příspěvek na péči z 800 Kč na 4 000 Kč měsíčně od 1. 5. 2015. Uvedené prvostupňové rozhodnutí žalovaný změnil podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, tak, že 1) ■■■ zvýšil příspěvek na péči z 800 Kč na 8 000 Kč měsíčně od května 2015 podle § 14 odst. 3 zákona o sociálních službách ve znění do 31. 7. 2016, a 2) vyslovil, že podle zákona č. 189/2016 Sb. náleží příspěvek na péči ve výši 8 800 Kč měsíčně od 1. 8. 2016.
2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žadatelka ■■■ zemřela dne ■■■ a do jejích práv vstoupil žalobce, žalovaný s ním proto jednal jako s účastníkem řízení. Žalovaný vyšel ze závěrů posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 10. 2017 a konstatoval, že od 1. 5. 2017 do 2. 1. 2017 považoval oprávněnou osobu ■■■ podle § 8 odst. 2 písm. c) zákona o sociálních službách za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost). K otázce data podání návrhu na změnu výše přiznaného příspěvku na péči konstatoval, že návrh byl dne 27. 4. 2015 podán elektronicky, příloha byla nečitelná, proto byl žalobce (*pozn. soudu* tehdy ještě jako právní zástupce oprávněné osoby ■■■) vyzván, aby žádost uplatnil na tiskopise předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí s ohledem na § 23 odst. 1 zákona o sociálních službách. Dne 11. 5. 2015 byla podána nová žádost na předepsaném formuláři a příspěvek na péči mohl být přiznán nejdříve od data podání žádosti, tedy od května 2015.
3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dvou důvodů, a to jednak pro jeho nepřezkoumatelnost, jednak pro nezákonnost tohoto rozhodnutí. Žalobce uvedl, že již dříve namítal, že příspěvek na péči měl být zvýšen nikoli od 1. 5. 2015, ale již od 1. 4. 2015, neboť žádost byla podána dne 27. 4. 2015 na formuláři na webových stránkách žalovaného a dne 27. 4. 2015 doručena do datové schránky úřadu práce. Žalobce poukázal na to, že Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 4. 2017, č. j. 42 Ad 2/2016-19, zrušil předchozí rozhodnutí žalovaného a podal jasný výklad problematiky elektronického podání. Podání elektronického podání dne 27. 4. 2015 na formuláři a jeho doručení úřadu práce není sporné, příloha odpovídala strukturou údajů formuláři pro ruční vyplnění, bylo z něj zřejmé, kdo jej podává, co žádá, o co žádost opírá. Z rozhodnutí žalovaného znovu nevyplývá, proč elektronické podání nebylo způsobilé zahájit běh lhůt. Z těchto důvodů žalobce navrhoval, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
4. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě zrekapituloval dosavadní průběh řízení před správními orgány a uvedl, že žaloba není důvodná. Podle žalovaného nebyla žádost podána na předepsaném tiskopise a žalobce byl dne 30. 4. 2015 vyzván k podání návrhu na změnu výše příspěvku na péči na předepsaném tiskopisu. Předepsaný tiskopis byl dodán na úřad práce dne 11. 5. 2015, tento den je považován za den podání návrhu na změnu výše přiznaného příspěvku. Žalovaný proto navrhoval, aby soud žalobu zamítnul.

5. Podáním žaloby proti shora označenému rozhodnutí žalovaného bylo zahájeno řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákon č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V tomto řízení soud napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející přezkoumá v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je v souladu s dispoziční zásadou vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), vychází přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
6. Bez ohledu na dispoziční zásadu je soud z úřední povinnosti povinen přihlédnout k tomu, že napadené rozhodnutí je nicotné. Podle § 76 odst. 2 věta první s. ř. s. platí, že zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu.
7. Za nicotné správní rozhodnutí (nulitní rozhodnutí, paakt) lze považovat akt, které vykazuje takové závažné vady, že vůbec není schopen vyvolat právní účinky. Mezi důvody nicotnosti lze zařadit rovněž „*uložení povinnosti nebo založení práva někomu, co v právním slova smyslu vůbec neexistuje*“ (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 3. 1995, sp. zn. 6 A 28/94, shodně rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96, publ. pod č. 793/2006 Sb. NSS). Ze závěrů uvedených rozsudků vycházel i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, který v rozsudku ze dne 13. 5. 2008, č. j. 8 Afs 78/2006-74, publ. pod č. 1629/2008 Sb. NSS, vyslovil, že pokud správce daně dodatečným platebním výměrem doměřil daň z příjmu fyzických osob zemřelému (zaniklému daňovému subjektu), představuje tato skutečnost takovou vadu správního rozhodnutí, která způsobuje jeho nicotnost. I v tomto rozsudku rozšíření senát Nejvyššího správního soudu vycházel z premisy, že nelze uložit povinnost někomu, kdo k tomu není způsobilý, není osobou v právním smyslu, někomu, kdo neexistuje. Jde přitom ve smyslu § 77 odst. 2 správního řádu o jinou vadu, pro kterou rozhodnutí nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Shodné závěry, tj. že rozhodnutí je nicotné, je na místě přijmout ve vztahu k rozhodnutí, jímž správní orgán přiznává právo někomu, kdo nemá právní subjektivitu, kdo není způsobilý mít práva a povinnosti, kdo není způsobilým adresátem práv a povinností.
8. V souzené věci žalovaný dostatečným způsobem nezohlednil skutečnost, že v průběhu řízení zahájeného žádostí ■■■ o zvýšení příspěvku na péči tato oprávněná osoba dne 2. 1. 2017 zemřela.
9. Pro případ, kdy žadatel o příspěvek na péči zemře, upravuje ustanovení § 16 zákona o sociálních službách přechod nároku na příspěvek a jeho výplatu.
10. Podle § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách platí, že *zemřel-li žadatel o příspěvek před pravomocným rozhodnutím o příspěvku, vstupuje do dalšího řízení a nabývá nárok na částky splatné do dne jeho smrti osoba blízká, asistent sociální péče uvedený v § 83, zařízení sociálních služeb poskytující pobytové sociální služby podle § 48, 49 nebo 50, zdravotnické zařízení poskytující sociální služby podle § 52, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu, pokud některá z těchto fyzických nebo právnických osob byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě v průběhu řízení ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. d), jako osoba, která poskytuje žadateli o příspěvek pomoc. Účastníky řízení se stávají všechny fyzické nebo právnické osoby uvedené ve větě první, které se od zahájení řízení podílely na pomoci žadateli o příspěvek do dne jeho smrti. Tyto osoby nabývají nárok na částky příspěvku splatné do dne smrti žadatele o příspěvek za kalendářní měsíc, ve kterém poskytovaly pomoc. Pokud se v kalendářním měsíci podílelo na pomoci žadateli o příspěvek více těchto osob, nabývají nárok na částku příspěvku rovným dílem, pokud nepředloží příslušné krajské*

pobožce Úřadu práce dohodu o jiném rozdělení částky příspěvku. Nárok na výplatu příspěvku nenáleží za kalendářní měsíc, ve kterém žadatel o příspěvek zemřel, pokud mu od prvního dne tohoto kalendářního měsíce do dne smrti byla poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. Citované ustanovení upravuje jak hmotné právní nástupnictví, tak procesní nástupnictví v řízení o dávce ve správním řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, č. j. 3 Ads 20/2011-64, rozsudky NSS dostupné na www.nssoud.cz). Stručně řečeno, pokud žadatel zemře před skončením správního řízení, dávka může být v souladu s § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách přiznána a následně vyplacena právním nástupcům určeným uvedeným ustanovením. Odst. 2 uvedeného ustanovení upravuje přechod nároku na již pravomocně přiznané splatné dávky. Ustanovení § 16 odst. 3 zákona o sociálních službách pak výslovně stanoví, že nárok na příspěvek není předmětem dědictví.

11. Žalovaný v souladu s § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách počal po úmrtí žadatelky ■■■ jako s účastníkem řízení jednat s nynějším žalobcem, jak vyplývá ze záhlaví a odůvodnění napadeného rozhodnutí. V rozporu s citovaným ustanovením však v samotném výroku, který je esenciální částí rozhodnutí a je právně závazný, žalovaný nezohlednil, že žalobce je nejen procesním nástupcem zemřelé žadatelky ve správním řízení, ale především na něj přešel hmotně právní nárok na zvýšení příspěvku na péči.
12. Přiznal-li žalovaný svým rozhodnutím zvýšení příspěvku na péči (od května 2015) zemřelé žadatelce, tedy osobě, která již nemá právní subjektivitu a není způsobilým adresátem práv a povinností, namísto žalobce, na něhož v souladu s § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách přešel nárok na příspěvek, představuje tato skutečnost vadu rozhodnutí, která způsobuje jeho nicotnost.
13. V souladu s § 76 odst. 2 s. ř. s. soud tedy vyslovil nicotnost napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2017.
14. Podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ustanovení odst. 1 neplatí, mělo-li být právo na náhradu nákladů řízení přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče.
15. V řízení byl úspěšný žalobce, náklady řízení mu však nevznikly, soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Liberec 2. leden 2019.

Mgr. Lucie Trejbalová
samosoudkyně